

A SOKFÉLELÉSÉG KERTJE

Mérsékelt övi éghajlatunkat a négy évszak jelenléte teszi sokszínűvé.

Élvezhetjük a téli zúzmarát felváltó tavaszi napsugarakat és a nyári forróság után a termést beérlelő langyos őszt is.

A természetes növényvilágunk is ennek megfelelően változatos.

Sokat tehetünk azért, hogy a tudatosan tervezett és megépített kertjeink is ennek a sokféleségnek legyenek részei.

Néhány megvalósult példán keresztül megmutatjuk, hogyan működik a valóságban.

ÖRÖKZÖLDEN

Akik állandóságra töreksenek, azoknak jellemzően az olyan kertek tetszenek, melyekben az örökzöld növények vannak túlsúlyban. A zöld sokféle árnyalata is lehet változatos. Ezekben a kertekben ugyan kevesebbet kell a lehulló virágszirmok, termések és őszi lombok összegyűjtésével foglalkozni, cserében azonban sok elvész az élővilág sokféleségéből, színeiből, illataiból, mozgalmasságából.

SOKSZÍNŰSÉG A TETŐKÖN

Az épületek teteje évszázadok óta a növények otthona is, még ha keveset is tudunk erről. A növényzet és az ültetőközeg, a tetőszigetelés és az épületek szerkezeti rendszerre szerves egységet képez. Típusai közül igazán a biodiverz zöldtetők viszik fel az élővilág sokszínűségét a tetőkre. A 10 centiméternél vastagabb ültetőközegben élő vegetáció legalább 25-30 növényfajból áll. Ezek jellemzően olyan őshonos növények, melyek az adott ökológiai viszonyok között tökéletesen életképesek. A sokféleség lényegének megfelelően ez a tető a növények mellett az állatoknak is kedvez. Önfenntartó élőhelyek tudnak létrejönni, mert a fajgazdagság, az állatoknak kitett búvóhelyek (sziklák, kövek, fatörzsek), az áttelelést, költést segítő rovarhotelek, a nedvességet biztosító területek együtt járulnak hozzá ehhez.

TÓ TERMÉSZETESEN

Mintha egy természet által létrehozott tó partján állnánk, annyira sokszínű az, amit látunk. Pedig ember alkotta meg, aki a sokféleség fontosságát tartotta szem előtt. A tó térnövelő látványeleme a kertnek, az ember számára pedig a víz és az ott élő állatok hangján keresztül a nyugalom, az ellazulás tere. Madarak, rovarok is felkeresik a vizet szomjuk oltására és fürdőzésre, közben pedig beporozzák a környező virágokat, gyümölcsstermő bokrokat. A hátsó sövény véd a kíváncsi tekintetek elől, és a madaraknak fészkelési lehetőséget ad, a termékek révén pedig táplálja is őket. A tó körüli kissé szabálytalan alakú parti sávot teljesen birtokba vették a növények, biztosítva a fürdőző természetes tisztántartását.

A méhek kedvencei

Magyar név	Latin név
Abélia	Abelia-fajok
Búzavirág	Centaurea cyanus
Hortenzia	Hydrangea-fajok
Kasvirág	Echinacea-fajták
Kerti borágó	Borago officinalis
Kerti kakukkfű	Thymus vulgaris
Levendula	Lavandula-fajok
Macskamenta	Nepeta x faassenii
Méhbalzsam	Monarda-fajták
Mezei iringó	Eryngium campestre
Mezei katáng	Cichorium intybus
Orvosi zsálya	Salvia officinalis
Orbánkfű	Hypericum-fajok
Sudárzsálya	Perovskia atriplicifolia
Rézvirág	Zinnia elegans

A lepkék kedvencei

Magyar név	Latin név
Bodza	Sambucus nigra
Bugás lángvirág	Phlox paniculata
Indás ínfű	Ajuga reptans
Izsópfű	Agastache foeniculum
Kasvirág	Echinacea-fajták
Kékszakkál	Caryopteris-fajok
Kokárdavirág	Gaillardia-fajok
Közönséges cickafark	Achillea millefolium
Menta	Mentha-fajok
Nyári orgona	Buddleja davidii
Óriás verbéna	Verbena bonariensis
Pompás kúpvirág	Rudbeckia fulgida
Sétányrózsa	Lantana camara
Szurokfű	Origanum vulgare
Terjőke kígyószisz	Echium vulgare

DÍSZNÖVÉNYEK ÉS ZÖLDSÉGEK HARMÓNIÁBAN

Az előtérben évelők, kissé távolabb kicsi zöldséskert, a háttérben lombhullató cserjék. A palástfű (*Alchemilla mollis*), az árvalányhaj (*Stipa arundinacea*), az alangfű (*Imperata cylindrica 'Red Baron'*), a bordó lombú tollborzfü (*Pennisetum setaceum 'Rubrum'*) változatos, szabálytalan telepítésben tökéletesen fedik a talajt. A tulajdonosok hagyták, hogy az adott területet benőjék töveik, így a talaj védve van a kiszáradástól és az eróziótól, az alattuk élő rovarok, mikroszkopikus élőlények árnyékot és nedvességet kapnak. A közvetlenül egymás mellé telepített dísz- és zöldséskert is segíti a beporzó rovarokat és a madarakat élelemmel, költési hellyel. A család az egyik pihenőhelyét is itt alakította ki.

FOTÓ: MEGYESI ÉVA, DEZSÉNYI PÉTER

GYÓGYFÜVEKKEL FŰSZEREZVE

A fűszereket és a dísnövényeket vegyes ültetésben nevelik együtt. Láthatóan az egynyáriak, évelők és néhány virágzó cserje adja a díszérték nagyobb részét, de a tövek között ott van egyebek között a petrezselyem, a metélőhagyma, a bazsalikom, a rozmarin, az angyalgyökér, a törpe paradicsom és paprika is. Minden felszabaduló helyet igyekeznek ismét hasznosítani, így mindig van táplálék és látvány embernek és beporzónak egyaránt. A szomszédok helyes megválasztásával a növények természetes hatóanyaguknak köszönhetően egymást is védik a kórokozókkal szemben. Kialakul a természetes növényvédelem. A szerves mulcsnak és a tövek záródásának köszönhetően a gyomlálási munkákra is lényegesen kevesebb időt kell szánni. Ilyen vegyes kertnek köszönhetően lesz mindig friss vágott virág a vázában és friss fűszer, zöldség egy többtagú család asztalán. Mindenki kiválaszthatja azt a színvilágot, azokat a kedvenc növényeket, amiket látni szeretne az ágyásban. Egy ilyen vegyes kert is pontosan tükrözheti a tulajdonos ízlésvilágát.

ÉVELŐKKEL VÁLTOZATOSAN

Az évelőágyás nyár végi látványa ez. A tövek őszenőttek, gyomlálásra szinte már nincs is szükség.

A kertfenntartó feladata, hogy a fajták változatosságát fenntartsa azzal, hogy nem engedi az agresszívan terjeszkedők térhódítását. Habitusok, levélformák, virágalkatok és virágporok sokasága van itt is, köszönhetően a cickafark, az őszirózsa, a kúpvirág, a napvirág, a kanadai aranyvessző és a díszfűfajták sokaságának. Látvány az emberi szemnek és táplálék a beporzó rovaroknak, egyaránt a természetesség jegyében. Emellett a rézsűvédelemben is szerepe van a záródó növényállománynak, amely megakadályozza a víz- és széléroziót.

ÚJRAHASZNOSÍTVA

Régi tárgyak, használati eszközök, bontott burkolatok, vesszők, elhalt fatörzsek, kövek és sziklák új értelmezést nyerhetnek a kertben. Használjuk a fantáziánkat, keressük meg a régi tárgyak helyét az új körülmények között. Futtassunk növényeket a falra, telepítsünk évelőket vagy egynyáriakat a támfal réseibe, ültessünk megkopott edényekbe kedves virágokat, használjunk például egy régi, törött szekérekereket dekorációként. Hozzunk létre árnyas múltidéző sarkot, ahol leülhetünk egy kicsit. Vagy ötvözzük a múlt elemeit az egészen újjal, modernekkel, hogy bemutassuk az idő végtelenségét.

Megyesi Éva